

องค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา
INNOVATIVE ORGANIZATION AND INFORMATION TECHNOLOGY IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION

ศุภวิชัย วงษ์พลบ

Supawit Wongplob

พระมหาอุดร อุตตโร (มากดี)

Phramaha Udorn Uttaro (Makdee)

ปฏิจธรรม สำเนียง

Patitham Samniang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus

E-mail: supawit354660@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 19 ธันวาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 17 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 17 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

องค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเป็นองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาโดยมีการปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ การหาวิธีการใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการแบบใหม่ๆ ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างและดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเลิศ ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา และการประยุกต์ใช้แนวคิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานและสถานศึกษาต้องนำมาศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประโยชน์มากมาใช้ในการพัฒนาองค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน ได้รับการยอมรับจากองค์กร ชุมชน และสังคม

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, เทคโนโลยีสารสนเทศ, องค์กรนวัตกรรม

ABSTRACT

Innovative organization and information technology in educational administration was an educational organization or agency that had innovative educational management by improving or developing new things in terms of creative processes, finding new methods, using new management technologies to make the organization change from the previousness to create something new that was different and better with efficiency and effectiveness according to the goals or higher than the goals of the excellent organization. Therefore, factors affecting innovative organization and information technology in educational administration, relationship of factors promoting innovative organization and information technology in educational administration and application of innovative organization and information technology in educational administration were the important thing for agencies and educational institutions to study them in order to create innovations and information technology that were very useful for organizational development that caused new changes for the organization to maximize the benefit of the organization and students are accepted by the organization, community and society.

Keywords: Educational Administration, Information Technology, Innovative Organization

1. บทนำ

นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษามากประการ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรม การศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน จำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษามาใช้แก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารการศึกษา

2. องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา

องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีการสร้างสิ่งใหม่หรือมีการพัฒนาดัดแปลงสิ่งเดิมทั้งรูปแบบวิธีการทำงานและการจัดการเรียนการสอน แล้วทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ การสร้างองค์กรทาง

การศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาได้นั้น องค์กรจะต้องมีผู้บริหารซึ่งเป็นทางเสือกำหนดทิศทางขององค์กร เป็นผู้ที่มิภาวะผู้นำในลักษณะต่างๆ เช่น ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มีวิสัยทัศน์ พร้อมเผชิญความเสี่ยง รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน และสามารถสร้างบรรยากาศนวัตกรรม โดยให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ อย่างเพียงพอ มีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่น สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างอิสระที่สำคัญจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมมีการสร้างแรงจูงใจให้มีความมุ่งมั่นปรารถนาในการสร้างนวัตกรรม จนสามารถสร้างนวัตกรรมการศึกษาได้สำเร็จ จนกลายเป็นผู้ที่มีนิสัยนวัตกรรมได้ในที่สุด

การสร้างองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหาร ซึ่งเป็นทั้งปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับทีมงาน และปัจจัยระดับองค์การที่สามารถนำมาปรับใช้กับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทางการศึกษาได้ (Denti, L. & Hemlin, S., 2012: 1-20) มีดังนี้

1. ปัจจัยระดับบุคคล (Individual level factors) ประกอบด้วย

1.1 การรับรู้ความสามารถของตนเองในทางสร้างสรรค์ หากผู้บริหารทางการศึกษา มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูงจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่สูงขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานผลงานวิจัยระบุว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในทางสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของบุคลากรในองค์การ

1.2 การยึดมั่นผูกพันของตนเองและบุคลากรที่มีต่อองค์การ องค์การที่มีผู้บริหารทางการศึกษา และบุคลากรที่มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การจะแสดงพฤติกรรมความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จขององค์การ

2. ปัจจัยระดับทีมงาน (Team level factor) ประกอบด้วย

2.1 การสะท้อนผลงานของทีม (Team reflection) เป็นการติดต่อ สื่อสารที่เกิดขึ้นเมื่อบุคลากรดำเนินกิจกรรมโดยผ่านกลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารที่สะท้อนผลงานของทีมในเชิงบวกจะมีอิทธิพลให้ทีมผลิตผลงานในเชิงนวัตกรรม หากทีมงานมีบุคลากรที่มีความแตกต่างของบุคคลอยู่ในทีม ผู้บริหารจะต้องใช้รูปแบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนให้ทีมเกิดการสะท้อนผลงานในเชิงนวัตกรรม (Somech, A., 2006: 132-157)

2.2 ความแตกต่างของแต่ละบุคคลที่อยู่ในทีมงาน (Team heterogeneity) บางครั้งบุคลากรที่เป็นทีมงานในองค์การมีความแตกต่างกันอย่างมาก เช่น ความแตกต่างในด้านทักษะ ความรู้ หรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative leadership) ของผู้บริหารจะใช้ได้ดีกับบุคคลที่อยู่ในทีมงานมีความแตกต่างกันสูง เช่น ใช้การตัดสินใจร่วมกันจนเกิดแนวคิดใหม่ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive leadership) ได้ดีกับบุคคลที่อยู่ในทีมงานมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

2.3 ลักษณะของงาน (Task characteristics) โดยปกติแล้ว ลักษณะงานที่ซับซ้อนจะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรหาวิธีการแก้ไขปัญหาในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งหากการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนกระทำสำเร็จจะเป็นการทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า ความซับซ้อนของงานผนวกกับการให้อิสระกับการทำงานและการนิเทศงานอย่างให้กำลังใจของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จะนำมาซึ่งผลงานในเชิงนวัตกรรม

3. ปัจจัยระดับองค์การ (Organizational level factors) ประกอบด้วย

3.1 โครงสร้างขององค์การ (Organizational structure) ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์การมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจะส่งผลให้เกิดนวัตกรรมในองค์การที่มีโครงสร้างแบบกระจายอำนาจและแบบที่ไม่เป็นทางการ (Centralization and formalization organizational structure) และยิ่งพบอีกว่า องค์การที่มีโครงสร้างแบบทางการสูง มีระเบียบ กฎเกณฑ์มาก จะเป็นสิ่งสกัดกั้นและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในองค์การ นอกจากนี้ ยังเป็นอุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรในองค์การ และการร่วมมือกันในการทำงานทั้งในองค์การและเครือข่ายภายนอกองค์การ (Jung, D., Wu, A., & Chow, C.W., 2008: 582-594)

3.2 วัฒนธรรมองค์การ (Organizational culture) พฤติกรรมการแสดงออกของบุคลากรในองค์การที่ผู้บริหารคาดหวังจะเกิดขึ้นในองค์การ เช่น พฤติกรรมการกล้าเสี่ยง ชอบการทดลอง การเป็นคนเปิดเผย ความไวเนื้อเชื่อใจ และความเป็นอิสระ สิ่งเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของวัฒนธรรมองค์การเชิงนวัตกรรม การสนับสนุนขององค์การในการสร้างนวัตกรรมจะส่งผลให้บุคคลเกิดความพยายามในการสร้างผลงานนวัตกรรม ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจด้วยการสนับสนุนขององค์การ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์การเชิงนวัตกรรม

องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา เป็นองค์กรที่มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทางด้านการบริหารจัดการตามลักษณะบริบทขององค์กรโดยมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีรวมไปถึงกระบวนการทางความคิดที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างและเป็นประโยชน์ขึ้นมาเพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จและความสามารถเชิงการแข่งขันขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระมหาอุดร อุตตโร, (มากติ), 2565: 40)

สรุปได้ว่า องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีการสร้างสิ่งใหม่ หรือมีการพัฒนาตัดแปลงสิ่งเดิมทั้งรูปแบบ วิธีการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน แล้วทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา

นวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์คิดค้นพัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติจริงและมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชนในลักษณะของใหม่ที่ไม่มียุคก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นมาใหม่ ทำให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ (กิริติ ยศยิ่งยง, 2552,7.)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษามีดังนี้

1. ภาวะผู้นำ (Leadership) ความสำเร็จของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (Leadership) ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์การ องค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือผู้นำ ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆ ในองค์การให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะไม่สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ข้ำร้ายยังเป็นการทำลายขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชา

ที่มีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่างๆ ในองค์การประสบความสำเร็จ (วิเชียร วิทยอุดม, 2553: 1)

2. วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) ความสำเร็จของการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมองค์กรเพราะเป็นปัจจัยหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (internal environment) มีผลกระทบต่อบุคลากร วัฒนธรรมองค์กรมีความสำคัญเพราะมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกและการทำงาน วัฒนธรรมองค์กรเป็นเครื่องมือการบริหารที่มาพร้อมกับแนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (new public management) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดความเป็นเลิศ วัฒนธรรมองค์กรที่สำคัญและควรเสริมสร้าง คือ การพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (continuous improvement and innovation) ความรับผิดชอบในงาน (employee responsibility) การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง (adaptation to change) (Williams, C., 2008)

4. พฤติกรรม (Behavior) ความสำเร็จของการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมเพราะว่าการเกิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีผู้สร้างองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาดังนั้น หากต้องการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาก็ต้องสร้างให้สมาชิกในองค์กร ผู้นำองค์กรและบุคลากรในองค์กรให้มีความเข้าใจใฝ่รู้ในเรื่ององค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาก่อน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมในด้านนวัตกรรมนั้นมีหลายประการอาทิ เช่น การมีอิสระในงาน (job autonomy) ของบุคลากรต้องมีความชอบนวัตกรรม กล่าวคือพนักงานจะต้องมีอิสระในการออกแบบกำหนดทิศทางขั้นตอนการทำงานของตนเองนำไปสู่การเรียนรู้เป้าหมายของความสำเร็จในงานและการเกิดความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรนวัตกรรมในที่สุด (Sazandrishvili, N., 2009)

หน่วยงานและสถานศึกษาแม้ว่าวัฒนธรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประโยชน์มากมาใช้ในการพัฒนาองค์กรแต่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอทีเข้ามาใช้ก็มีข้อเสียเรื่องง่ายที่จะทำองค์กรนั้นประสบความสำเร็จแต่มีปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาคือ 1. ภาวะผู้นำ (Leadership) 2. วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) 3. บรรยากาศ (Climate) 4. พฤติกรรม (Behavior) ดังนั้น หน่วยงานและสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริม พัฒนาองค์กรทั้งระบบ (พระมหาอุดร อุตตโร, (มากดี), 2565: 44)

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษาคือ 1.ภาวะผู้นำ (Leadership) 2.วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) 3. บรรยากาศ (Climate) 4. พฤติกรรม (Behavior) ซึ่งเป็นปัจจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรเป็นการส่งเสริม พัฒนาองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษ

Marquardt และ Reynold (1994) ได้เสนอลักษณะปัจจัย 11 ประการ ที่พัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

1. โครงสร้างที่เหมาะสม (Appropriate Structure) มีโครงสร้างแบบองค์รวม (Holistic Structure) มีความคล่องตัว หน้าที่ความรับผิดชอบมีความยืดหยุ่น
2. วัฒนธรรมการเรียนรู้ของ องค์การ (Corporate Learning Culture) มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ เปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วม ร่วมในการกำหนดนโยบายให้โอกาสในการพัฒนาตนเองแก่ทุกคนในองค์การ
3. การเพิ่มอำนาจและความ รับผิดชอบในงาน (Empowerment) เปิดโอกาสให้พนักงานมีความสามารถในการเรียนรู้ มีอิสระในการตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองกระจายความรับผิดชอบ
4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Scanning) คาดคะเนการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมขององค์การ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง นั้น
5. การสร้างและถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Creation and Transfer) ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการสร้างนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ๆ มีการติดต่อสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ จากทุกหน่วยงานภายในองค์การ
6. เทคโนโลยีการเรียนรู้ (Learning Technology) เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานและใน กระบวนการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
7. การมุ่งเน้นคุณภาพ (Quality) องค์การให้ความสำคัญกับการบริหารเชิง คุณภาพโดยรวมเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
8. กลยุทธ์ (Strategy) เป็นการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้และการ เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ควบคู่ไปกับการทำงาน โดยผู้บริหารเป็นผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าจะเป็นผู้กำหนดแนวทางปฏิบัติ
9. บรรยากาศที่สนับสนุน (Supportive Atmosphere) เป็นบรรยากาศที่สนับสนุน จุดมุ่งหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน
10. การทำงานเป็นทีมและแบบเครือข่าย (Teamwork Networking) เป็นสิ่งที่องค์การตระหนักถึงความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมและเครือข่าย
11. วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นความคิดเห็นร่วมกัน (Shared Vision) ของคนในองค์การเพื่อสนับสนุนสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งรวมถึงพันธกิจอันจะเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่เป้าหมาย

ความสัมพันธ์ของปัจจัยเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรเกิดแนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศในองค์กรในแต่ละกลุ่มงานให้มีการพัฒนามากขึ้น รวมถึงช่วยปรับทัศนคติของบุคลากรภายในองค์กรเน้นการทำงานเป็นทีมและดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งเน้นความสำเร็จของงานให้มีคุณภาพ (พระมหาอุตร อุตโตโร, (மாகตี), 2565:47.)

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ดีเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันไว้ 11 ปัจจัย ได้แก่ 1. โครงสร้างที่เหมาะสม (Appropriate structure 2. มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์การ (Corporate Learning Culture) 3. การเอื้ออำนาจ (Empowerment) 4. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) 5. การสร้างและถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Creation and Transfer) 6. มีเทคโนโลยีการเรียนรู้ (Learning Technology) 7. มุ่งเน้นคุณภาพ (Quality) 8. กลยุทธ์

(Strategy) 9. บรรยากาศที่สนับสนุน (Supportive Atmosphere) 10. การทำงานเป็นทีมและแบบเครือข่าย (Teamwork and Network) และ 11. วิสัยทัศน์ (Vision)

5. การประยุกต์ใช้แนวคิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการนำเอานโยบายทางการศึกษาของทุกระดับไปบริหารจัดการเพื่อให้หน่วยงาน สถานศึกษา ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้เป็นคนดี มีปัญญา และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขดังนั้น ผู้บริหารการศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการจัดการในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนจึงขอกกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารการศึกษา ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร ดังนี้ (นิภาภรณ์ พิงรศ, 2548: 119-123)

1. การสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเกิด ประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด การพัฒนาความรู้และเทคนิควิธีการแก่ผู้เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นและสำคัญ ยิ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่

1.1 ผู้บริหารและครู โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ก้าวหน้ามากขึ้นบุคลากร จะต้องพัฒนา ทางด้านการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อการ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.2 ผู้เรียนพัฒนาให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. การจัดหาเพื่อให้มีเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่พอเพียงแก่การจัดการศึกษาบทบาทของ ผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งในการประสานเครือข่าย เพื่อระดมทรัพยากรในการจัดหา เช่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรเอกชน สมาคมต่างๆ ซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่

2.1 แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ

2.2 สื่อ สิ่งพิมพ์

2.3 วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ

2.4 เทคโนโลยีอื่นๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์วิธีการ และเทคนิคกระบวนการ ฯลฯ

ลักษณะของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีความหลากหลายช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่าง มีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

3.1 การบริหาร โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี E-Office

3.2 การจัดการเรียนการสอน

โดยการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Education Television Station : ETV), ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library), เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

3.3 การกำกับติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายการมีส่วนร่วมจาก ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน เพื่อค้นหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนา การประเมินผลการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาควรคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัดเป็นสำคัญ

องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการความคิดและวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้หรือคิดค้นองค์ความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร (พระมหาอุตร อุตตโร, (มากติ), 2565: 48)

สรุปได้ว่า องค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาคือองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหาร การศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ โดยมีการปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ การหาวิธีการใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการแบบใหม่ๆ ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิดในการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาคือ สามารถทำได้ ดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้
2. การจัดหาเพื่อให้มีเทคโนโลยี
3. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา

6. สรุปผล

องค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จะต้องมีการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาคือ 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาคือ 3) การประยุกต์ใช้แนวคิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาคือ ย่อมส่งผลให้กลายเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่สามารถสร้างนวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่องทำให้มีศักยภาพพร้อมในการแข่งขัน และสร้างคุณค่าแก่องค์กรได้อย่างยั่งยืนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผู้นำองค์กร และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาศักยภาพสมาชิกให้กับองค์กร เมื่อผู้นำและสมาชิกเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จะมีโอกาสร่วมกันสร้างและพัฒนานวัตกรรมขึ้นมา และนำมาสร้างแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนองค์กร การจัดการองค์กร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการดำเนินงานขององค์กรทุกองค์กร

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวคิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา 3) การประยุกต์ใช้แนวคิดองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารการศึกษา ส่งผลให้เป็นองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยีในด้านการบริหารงานและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

จึงได้สรุปมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

บรรณานุกรม

- กীরติ ยศยั้งยง. (2552). องค์กรแห่งนวัตกรรมแนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาภรณ์ พึ่งรส. (2548). ปัญหาและความต้องการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของพนักงานองค์กรคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พระมหาอุดร อุตฺตโร (มากติ). (2565). นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2553). ภาวะผู้นำ (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- Denti, L. & Hemlin, S. (2012). Leadership and innovation in organizations: A systematic review of factors that mediate or moderate the relationship. *International Journal of Innovation Management*, 16(3) (2012): 1-20.

- Jung, D., C. Chow and A. Wu. (2003). **The Role of Transformational Leadership in Enhancing Organizational Innovation: Hypotheses and Some Preliminary Findings.** *The Leadership Quarterly*, 14(4/5) (2003): 525-544.
- Jung, D., Wu, A., & Chow, C.W. (008). **Towards understanding the direct and indirect effects of CEOs' transformational leadership on firm innovation.** *The Leadership Quarterly*, 19 (2008): 582–594.
- Somech, A. (2006). **The Effects of Leadership Style and Team Process on Performance and Innovation in Functionally Heterogeneous Teams.** *Journal of Management*, 32(1) (2006): 132-157.